
Sekundární elektronické zdroje se zaměřením na online katalogy knihoven, souborné katalogy, oborové brány

Michaela Hašková

Studijní cíl: seznámení s možnostmi vyhledávání literatury v online katalogích knihoven, v souborných katalogích, informačních branách

Cílová skupina: studenti SŠ

Časový limit: 60 minut

Učební pomůcky, technika: učebna, počítače s připojením k internetu, dataprojektor, flipchart, fixy, papíry, tužky, pracovní listy

Použité metody: kvíz, skupinová práce, prezentace studentů

Klíčová slova: sekundární zdroje – elektronické zdroje – online katalogy – OPAC – souborný katalog – informační brána – bibliografické údaje – bibliografický záznam – Aleph – Clavius – Vu-Find – Primo - JIB – Caslin

Příklad lekce:

Hledám knihu, článek – kdo mi pomůže?

Lekce IVU zaměřená na vyhledávání v různých typech online katalogů, souborných katalogů, informačních branách. Lekce trvá 60 min. a odehrává se v počítačové učebně. Studenti pracují ve skupinách, plní kreativní úkoly.

Cíle lekce: přivést studenty k tomu, aby měli povědomí o různých typech knihovních katalogů. Studenti sami zkoušejí v těchto katalogích vyhledávat sěžejní informace, lektor v případě potřeby koriguje, doplňuje. Student porovnává různé typy katalogů, hodnotí je, prezentuje ostatním.

Žák rozvíjí klíčové kompetence: k učení – najde potřebné informace, pracuje s tříděním knihoven; k řešení problémů – řeší úkoly; komunikativní – vyjadřuje své názory; sociální a personální – pracuje ve skupině, váží si názorů druhých, přijímá zodpovědnost za své chování.

Struktura lekce:

I. evokace: kvíz - 5 min. i s úvodním pozdravem, nebo „Rap o knihovně“ (www.youtube.com):
*Co může být sigla?
Co je to zkratka JIB?*
Studenti vybírají ze tří možností.

II. uvědomění – skupinová práce, 20 min.

a) setřídění názvu, definice katalogu či webové stránky, www adresy a loga
- každá skupina dostane 1 zdroj, se kterým bude později převážně pracovat - k tomu dostanou stručné představení různých zdrojů, www adresy a loga - úkolem je přiřadit správně k danému názvu webovou stránku a definici katalogu (přitom pracují s internetem) a vše nalepit na čtvrtku;

b) úkol k vybranému katalogu

- např. hleďte knihy na dané téma a zjišťujte, které knihovny je vlastní (musí se zorientovat v dané databázi, zadat dotaz, správně přečíst nalezené informace).

III. reflexe – 30 min. (skupiny po 5 min.) + 5 min. (část b)

a) *členové jednotlivých skupin vystoupí před spolužáky a představí zdroj, se kterým pracovali: ukážete online práci s ním, zhodnotíte, jak se vám pracovalo, kde jste dělali chyby, co vám přišlo zbytečně složité, jaká je výhoda daného zdroje...;*

b) vrátit se k úvodnímu kvízu, napsat na flipchart, co nového se dozvěděli.

Příklady úkolů:

Najděte v katalogu knihovny SVK HK od autora s iniciálami K. Č. narozeného v roce 1890 knihu rad všem milovníkům zahradničení, kterou vy-

dalo Studio trnka. Zjistěte signaturu knihy, a zda je momentálně volná. Kdo je autorem ilustrací? Které další knihovny knihu vlastní?

V autoritní databázi NK zjistěte, zda má spisovatel Martin Petiška nějaký vztah k autorovi pověstí Eduardu Petiškovi.

Ze Souborného katalogu ČR zjistěte, zda některá knihovna v České republice vlastní knihu s názvem 100 ideas that changed fashion, která byla vydána v Londýně v roce 2011. Dá se kniha případně vypůjčit i domů?

V článkové databázi ANL vyhledejte literaturu pojednávající o významu komunikace pro manažery.

V katalogu SVK HK v bázi regionálních článků najdete záznam článku o nějaké vámi vybrané hradecké stavbě.

V databázi regionálních výročí – seznam dole - najdete autora stavby dnešní SPŠ strojní a zjistěte o něm informace z této databáze.

Motivační video:

<http://www.infogram.cz/article.do?articleId=1578>.

Animace k vyhledávání v katalozích:

<http://www.infogram.cz/findInSection.do?sectionId=1113&categoryId=1152>.

Použitá literatura k lekci:

Ex Libris [online]. 2013 [cit. 2013-04-22]. Dostupné z: <http://www.exlibris.co.il/>.

FABIÁN, Ondřej. Elektronické informační zdroje [online]. Centrum NAKLIV, KISK FF MU, 2012 [2013-04-22]. Dostupné z: <http://eknihy.knihovna.cz/kniha/elektronicke-informacni-zdroje>.

HAUSENBLAS, Ondřej et al. Klíčové kompetence na gymnáziu. V Praze: Výzkumný ústav pedagogický, ©2008. 129 s. ISBN 978-80-87000-20-5. Dostupné z: <http://www.google.cz/search?q=hausenblas+k1%C3%AD%C4%8Dov%C3%A9+kompetence+&rls=com.microsoft:cs&ie=UTF-8&oe=UTF-8&startIndex=&startPage=1>.

Iva: Jak hledat informace [online]. 2013 [cit. 2013-04-22]. Dostupné z: http://iva.k.utb.cz/?page_id=692.

KOVÁŘOVÁ, Pavla. Trendy v informačním vzdělávání. Zlín: VerBuM, 2012. 154 s. ISBN 978-80-87500-18-7. Dostupné z: <http://www.svkhk.cz/getattachment/f2735cc2-102c-4e7b-8408-b403383fceb5/Trendy-v-informacnim-vzdelavani.aspx>.

KREBES, Jiří. Co je sigla? Portál CASLIN [online]. 2007 (20071206) [cit. 2013-04-22]. Dostupné z: <http://www.caslin.cz/adresar/co-je-sigla>.

MATÝSOVÁ, Tereza. Vyhodnocení dotazníku kurzu informačního vzdělávání Ústřední knihovny FF MU. Inflow: information journal [online], 2013, 6(2) [cit. 2013-04-22]. ISSN 1802-9736. Dostupné z: <http://www.inflow.cz/vyhodnoceni-dotazniku-kurzu-informacniho-vzdelavani-ustredni-knihovny-ff-mu>.

NAVRÁTILOVÁ, Lenka. Informační vzdělávání (seriál). Čtenář, 2012/2013, 64 (12) - 65(3). ISSN 0011-2321.

PAPÍK, Richard. Strategie vyhledávání informací a elektronické informační zdroje. 1. vyd. Praha: Velryba, 2011, 192 s. ISBN 978-80-85860-22-1.

ROZSYPALOVÁ, Klára. Informační vzdělávání dětí v knihovnách. Čtenář, 2012, 64(9), s. 303-310. ISSN 0011-2321.

SVOBODOVÁ, Eva. Souborný katalog ČR a k čemu slouží. Portál CASLIN [online]. 2013 (20130408) [cit. 2013-04-22]. Dostupné z: <http://www.caslin.cz/>.

ŠEDIVÁ, Zuzana. Informatika - využívání elektronických informačních zdrojů: texty ke cvičením. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2006, 120 s. ISBN 80-245-1132-0.

ŠTANCLOVÁ, Iveta. Informace hrou. Duha: informace o knihách a knihovnách z Moravy [online], 2012, 26(4) [cit. 2013-04-22]. ISSN 1804-4255. Dostupné z: <http://duha.mzk.cz/>

clanky/informace-hrou.

VOJNAR, Martin. Vstříc čtenáři v systémech Aleph i Primo. Čtenář, 2010, 62(9), s. 308-312. ISSN 0011-2321.

VYMĚTAL, Jan. Informační zdroje v odborné literatuře. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 433 s. ISBN 978-80-7357-520-5.